

Kvinnligt och manligt företagande 2008

Öhrlings

PRICEWATERHOUSECOOPERS

Hinder på vägen mot fler kvinnliga företagare

Under senare år har flera nya initiativ tagits med syfte att stärka förutsättningarna för kvinnliga företagare. Bland annat har näringsministern engagerat sig starkt i frågor kopplade till ett jämställt företagande. Har ansträngningarna börjat ge resultat? Denna rapport bygger på en ny undersökning gjord av Öhrlings PricewaterhouseCoopers. Syftet med undersökningen var att hitta skillnader i synen på företagande mellan kvinnliga och manliga företagare.

Bilden som växer fram är att det fortfarande finns så pass stora skillnader att vi ännu inte kan tala om ett jämlikt svenskt företagsklimat. Det mest alarmerande resultatet är det faktum att diskrimineringen fortfarande är så tydlig. Andelen kvinnliga företagare som diskriminerats i sitt företagande på grund av sitt kön är betydligt högre än bland männen. Kvinnor har också svårare än män att skaffa kapital till sin verksamhet. Frågan är hur många potentiella kvinnliga företagare som givit upp redan innan de kommit igång med företaget?

20% av kvinnorna menar att familjesituationen är ett hinder för dem att utveckla sitt företag, motsvarande siffra för män är 15%. Till de mer positiva inslagen hör att kvinnor är mer benägna att hålla fast vid ett långsiktigt företagande och lockas mer av expansionstankar.

Hur kan vi hitta lösningar på problemen som undersökningen visar? För att åstadkomma en förbättring av företagsklimatet ur ett jämställdhetsperspektiv krävs gemensamma krafttag på alla nivåer i samhället. Såväl beslutsfattare som näringsliv måste bli bättre på att konkretisera och målsätta hur en förändring ska åstadkommas.

Inom Öhrlings PricewaterhouseCoopers jobbar vi målmedvetet med jämställdhetsfrågan och med denna undersökning hoppas vi kunna kasta visst sken över de problem som vi alla har ett ansvar för att ta tag i.

Hans Börsvik
Vice vd

Gabriella Hermansson
Revisor och projektledare för
Beautiful Business Award

SAMMANFATTNING AV RESULTATET

Skillnader mellan kvinnliga och manliga företagare:

- Kvinnors främsta drivkraft som företagare är att få arbeta med något som intresserar dem.
- Mäns främsta drivkraft för att starta företag är att få utveckla sin affärsidé.
- En högre andel kvinnor än män anger att de om fem år har expanderat sitt företag.
- Ca 20% av männen uppger att de kommer ha sålt sitt företag om fem år medan motsvarande siffra för kvinnorna är 9%.
- När det gäller hinder för att få företaget att växa upplever män i större utsträckning än kvinnor att det är svårt att rekrytera rätt personal. Kvinnorna å sin sida upplever det som ett större problem än männen att finna lämpliga lokaler.
- 20% av kvinnorna och 15% av männen menar att deras familjesituation är ett hinder för dem att utveckla sitt företag.
- Män arbetar mer med strategiarbete än kvinnor.
- Män kan tänka sig att låna till expansion i större utsträckning än kvinnor.
- Kvinnor upplever det svårare att skaffa kapital än män.
- Kvinnor uppger i högre utsträckning än männen att de blivit diskriminerade i sitt företagande på grund av sitt kön.
- Män upplever att de har en mer marknadsmässig lön än kvinnorna.

Allmänna slutsatser för både män och kvinnor

- Lån i storleksordningen 200 000–1 000 000 kronor är vanligast vid företagsstart.
- 6 av 10 företagare kan tänka sig ta hjälp av extern aktör med ekonomiadministrationen.
- Största utmaningen vid företagsstart var att skaffa kapital.
- 9 av 10 företagare såg inte sin familjesituation som ett hinder vid företagsstarten.
- Hälften av företagen ser sitt företag som stabilt och tror att det kommer vara ungefär lika stort om fem år.
- 7 av 10 företag känner sällan eller aldrig oro för att göra affärer.
- 8 av 10 företag känner stor framtidstro för sitt företag.

Fakta kring undersökningen

Öhrlings PricewaterhouseCoopers har genomfört en undersökning bland 200 kvinnliga och 200 manliga företagare. Syftet med undersökningen var att studera vilka likheter och skillnader som föreligger i förutsättningarna för att driva företag beroende på om företagen är man eller kvinna.

Följande områden studerades i undersökningen:

- Företagets start
- Ekonomiadministration
- Kapitalanskaffning
- Företaget ur olika aspekter

Målgrupp och urval

Målgruppen för undersökningen är ett slumpmässigt urval av aktiebolag med minst en anställd. Totalt gjordes 400 intervjuer fördelade på 200 manliga och 200 kvinnliga företagare. Intervjuerna gjordes via telefon under veckorna 2–4, 2008.

Totalt finns det 41% tjänsteproducerande företag i undersökningspopulationen. 17% är tillverkningsföretag, 31% återfinns inom handelssektorn och 12% inom annan sektor. Kvinnor är främst representerade inom handel (39%) och män finns mest representerade inom tillverknings (21%).

Företagens storlek ser ut enligt följande:

Tabell 1: Företagens storlek baserat på antalet anställda och fördelat på manligt och kvinnligt företagande.

Antal anställda	Man	Kvinna
1–4	53 %	75 %
5–9	24 %	18 %
10–19	12 %	3 %
20–49	8 %	3 %
50–	3 %	1 %

Det kan konstateras att män driver något större företag än kvinnor. 75% av kvinnorna driver företag med 1–4 anställda medan motsvarande siffra för män är 53%.

Drivkraften i företagandet

I detta avsnitt redovisar vi:

- Huvudanledningen till att man väljer att starta företag.
- Främsta drivkraften för att driva företaget.
- Största utmaningen till att man startade företaget.
- Huruvida man såg familjesituation som ett hinder vid företagets start.

När det gäller anledningen till att man väljer att starta företag är skillnaderna mellan män och kvinnor inte så stora. Männen anger att det främsta skälet till att de valde att bli egna företagare var att de hade en affärsidé som de ville utveckla, nästan en tredjedel anger detta som skäl. Motsvarande siffra för kvinnorna är en femtedel. Kvinnorna framhåller en kombination av att vilja utveckla en affärsidé och möjligheten att kunna påverka sin arbetssituation som det främsta skälet till att de ville bli företagare.

Drygt en av tio blev influerade av sin närmaste omgivning att ta steget till att bli företagare och nästan lika många säger att de fick ärva sitt företag. Runt 5% av både män och kvinnor saknade arbete när de startade sitt företag.

I begreppet annat alternativ återfinns främst skäl som; det var en slump, tog över verksamheten från tidigare ägaren och ville inte vara anställd.

Tabell 2: Huvudanledning till att vilja bli företagare, alla siffror i procent.

Huvudanledning	Man	Kvinna
Hade en affärsidé jag ville utveckla	27	20
Ökad möjlighet att kunna påverka min egen arbetssituation	21	21
Annat alternativ:	12	26
Blev influerad av personer i min närhet	14	13
Jag fick ärva företaget	13	10
Saknade arbete vid tillfället	6	4
Intresse för företagande efter utbildning (t ex entreprenörskapsutbildning eller Starta eget-program)	7	6

Drivkraften i företagandet

Den främsta drivkraften för både män och kvinnor att driva företaget idag är att de får syssla med något som intresserar dem. En dryg tredjedel av männen anger detta som främsta drivkraft och motsvarande andel bland kvinnorna är drygt 4 av 10.

Kvinnor betonar i större utsträckning än män möjligheten att styra över sin arbetssituation medan män mer prioriterar att utveckla sin affärsidé.

Att kunna kombinera arbetet med familjeliv är ingen större drivkraft för vare sig för kvinnliga eller manliga företagare.

Tabell 3: Främsta drivkraften som företagare, alla siffror i procent.

Främsta drivkraft	Man	Kvinna
Att få syssla med något som intresserar mig	35	42
Att kunna styra över min egen arbetssituation	25	35
Att utveckla mina affärsidéer	27	15
Att tjäna mer pengar än som anställd	6	4
Annat alternativ	7	3
Att bättre kunna kombinera arbete med familjeliv	-	1

Största utmaningen vid start av företaget

Både män och kvinnor uppger att deras största utmaning när de startade företaget var att skaffa kapital. Cirka 3 av 10 företagare säger att deras största utmaning var kapitalanskaffning. Nästan 3 av 10 manliga företagare såg en utmaning i att hitta kundunderlag medan motsvarande siffra för kvinnorna är drygt 2 av 10.

16% av kvinnorna ansåg att den största utmaningen var att hitta rätt personal medan motsvarande siffra för män är 21%. Tröskeln för kvinnor att våga ta steget att starta eget tycks vara något högre än för männen.

I begreppet annat ingår framförallt uttrycket "Det fanns inga utmaningar".

Tabell 4: Största utmaningen vid företagsstart, alla siffror i procent.

Största utmaning	Man	Kvinna
Att skaffa kapital	34	34
Annat alternativ	37	33
Att hitta kundunderlag	28	22
Att hitta rätt personal	21	16
Att hantera företagets administration	9	12
Att hitta passande lokaler	7	10
Att våga ta steget	4	7
Att hantera myndigheter	6	5

Respondenterna har fått ange mer än ett svar vilket gör att den procentuella summeringen överstiger 100%.

Familjesituation och företagsstart

Öhrlings PricewaterhouseCoopers ställde frågan:

Var din familjesituation ett hinder för dig att starta företaget?

Att familjesituationen skulle vara ett hinder för att starta företaget ansåg varken män eller kvinnor. 92% av både männen och kvinnorna svarande nej på den frågan.

Betungande ekonomiadministration?

Öhrlings PricewaterhouseCoopers ställde frågan:

Upplever du ekonomiadministrationen som betungande?

36% av männen och 35% av kvinnorna upplever att ekonomiadministrationen är betungande.

Det finns ingen större skillnad mellan män och kvinnor då det gäller om de kan tänka sig att ta hjälp av en extern leverantör för att sköta sin ekonomiadministration. 57% av de kvinnliga företagarna mot 59% svarar ja på den frågan. En allmän reflektion är att 6 av 10 företagare totalt sett känner att de behöver avlastning beträffande ekonomiadministration.

Kvinnorna är mer intresserade av att ta hjälp med årsbokslut och deklaration samt löpande redovisning än vad männen är. Däremot är männen mer intresserade att ta hjälp i alla delar i ekonomiadministrationen.

Tabell 5: Hjälp inom ekonomiadministrationen, alla siffror i procent.

Hjälp inom ekonomiadministrationen	Man	Kvinna
Årsbokslut och deklaration	44	58
Löpande redovisning	31	38
Alla delar i ekonomiadministrationen	52	38
Fakturering	9	11
Löneadministration	6	10
Andra tjänster:	1	-

Respondenterna har fått ange mer än ett svar vilket gör att den procentuella summeringen överstiger 100%.

Att låna till företaget

Öhrlings PricewaterhouseCoopers ställde frågan: *Lånade du pengar då du startade ditt företag?*

47% av männen och 41% av kvinnorna lånade pengar när de startade företaget.

När det gäller hur mycket företagaren lånade vid starten av företaget är bilden likartad.

Lån i storleksordningen 200 001 – 1 000 000 dominerar lånebildens. Drygt en av tio företagare lånade över en miljon kronor vid företagets start.

Tabell 6: Av de som lånat pengar vid företagets start hur stor var denna summa? Alla siffror i procent

Lånesumma i kronor	Man	Kvinna
200 000 kr eller mindre	41	40
200 001 – 1 000 000 kronor	46	48
Över 1 000 000 kronor	13	12

Att utveckla företaget

När det gäller hinder för att få företaget att växa upplever män i större utsträckning än kvinnor att det är svårt att rekrytera rätt personal. Samtidigt upplever kvinnorna det som ett större problem att finna lämpliga lokaler jämfört med männen.

En femtedel av samtliga företagare säger att osäkerheten kring marknadsutvecklingen är det största hindret för att få företaget att växa. En av tio företagare säger att de saknar riskkapital vilket utgör deras största hinder för att växa. Cirka 5% av företagen menar att administrationen tar för mycket tid vilket hindrar dem från att expandera och utvecklas.

I begreppet annat ingår förklaringar såsom tidsbrist, vill inte växa och det finns inga hinder för tillväxt. Detta är de vanligaste orsakerna.

Tabell 7: Största hindren för ditt företag att växa, alla siffror i procent.

Hinder	Man	Kvinna
Annat	34	42
Svårt att rekrytera personal	27	13
Osäker marknad	19	18
Saknar riskkapital	10	10
Lämpliga lokaler	6	12
Administrationn tar för mycket tid	4	5

Öhrlings PricewaterhouseCoopers ställde frågan: *Hur ser verksamheten ut om fem år?*

I det nedanstående har företagarna fått bedöma hur de ser på sitt företagande om fem år. I frågorna har de fått ange mer än ett svar vilket gör att summeringen överstiger 100%.

Tabell 8: Företagandet om fem år, alla siffror i procent.

Utvecklingsstadium	Man	Kvinna
Mitt företag är stabilt och ungefär lika stort som nu	52	55
Mitt företag har expanderat	28	34
Jag har anställt fler personer i mitt företag	14	12
Jag har sålt företaget	18	9
Jag kan ta ut en betydligt högre lön än idag	15	17
Jag har lagt ner mitt företag	10	8
Annat	4	9
Jag har återgått till anställning	2	1

Cirka hälften av både manliga och kvinnliga företagare bedömer att deras företag är stabilt och att det kommer vara ungefär lika stort om fem år som det är idag. 34% av kvinnorna tror på expansion av verksamheten mot 28% av männen.

Drygt en av tio företagare tror att de kommer ha anställt fler personer i sitt företag om fem år. En stor skilljedelare mellan män och kvinnor är inställningen till om de sålt sitt företag eller inte om fem år. 18% av männen svarar ja på den frågan medan motsvarande siffra för kvinnorna är 9%.

Nästan två av tio företagare säger tror att de kommer kunna ta ut betydligt mer i lön om fem år. En av tio har lagt ner sitt företag om fem år.

Företagandet ur olika aspekter

I detta avsnitt belyses företagandet ur en rad olika aspekter. Dessa är:

- Kombination familjeliv och företagande
- Expansion av företaget
- Tid för strategiarbete
- Kapitalanskaffning
- Diskriminering pga av kön
- Oro för affärer
- Stress
- Framtidstro
- Marknadsmässig lön

Familjeliv och företagande

96% av kvinnorna anser att det går att kombinera familjeliv med företagandet medan motsvarande siffra för männen är 91%.

Kvinnorna vill att företaget ska växa

Bland kvinnorna finns en större tillväxtambition för företaget än bland männen. 69% av kvinnorna har som ambition att deras företag ska växa medan motsvarande siffra för männen är 61%.

Män arbetar mer med strategiarbete

Drygt 7 av 10 manliga företagare arbetar aktivt med företagsutveckling och strategiarbete medan motsvarande siffra för kvinnor är drygt 6 av 10. Av männen är det 50% som instämmer helt i påståendet om att de arbetar aktivt med företagsutveckling och strategiarbete medan det är 31% av kvinnorna som instämmer helt i påståendet.

Män kan tänka sig att låna till utveckling

Männen kan i något större utsträckning än kvinnorna tänka sig att låna pengar för att utveckla sitt företag. 48% av männen svarar ja på den frågan medan motsvarande siffra för kvinnorna är 41%.

Kvinnor upplever att det är svårare att få tag i kapital

Kvinnorna upplever det något svårare än männen att skaffa kapital när de behöver det. 69% av kvinnorna säger att det varit enkelt för dem att skaffa kapital till deras företag när de behövt det medan motsvarande siffra för männen är 72%. Av männen är det 55% som instämmer helt i påståendet om att det har varit enkelt för dem att skaffa kapital medan det är 43% av kvinnorna som instämmer helt i påståendet.

Kvinnorna diskriminerade

Kvinnor säger i högre utsträckning än män att de har upplevt att de blivit diskriminerade eller förfördelade i sitt företagande pga av sitt kön. 25% av männen menar att de blivit diskriminerade pga av sitt kön medan motsvarande siffra för kvinnorna är 39%.

En femtedel av kvinnorna säger att familjen är ett hinder för företagets utveckling

20% av kvinnorna menar att deras familjesituation är ett hinder för dem när de önskar att utveckla sitt företag medan 15% av männen uppger detsamma.

Oro för att göra affärer

Runt 7 av 10 företagare säger sig sällan eller aldrig vara oroliga för att göra affärer. Å andra sidan är det 3 av 10 företag som signalerar oro inför att göra affärer.

Stressad på grund av företagandet

62% av männen känner sig sällan eller aldrig stressade på grund av företagandet. Motsvarande siffra för kvinnorna är 58%.

Framtidstro

8 av 10 företagare känner stor framtidstro för sitt företag.

Företagare vill jobba mindre än vad de gör

70% av de manliga företagarna vill jobba mindre än vad de gör för närvarande. Motsvarande siffra för kvinnorna är 64%.

Marknadsmässig lön

Kvinnorna upplever i mindre utsträckning än männen att de har en marknadsmässig lön. 62% av kvinnorna anser att de har en marknadsmässig lön medan motsvarande siffra för männen är 69%. Av männen är det 52% som instämmer helt i påståendet om att de har en marknadsmässig lön medan det är 40% av kvinnorna som instämmer helt i påståendet.

www.pwc.com/se

Öhrlings PricewaterhouseCoopers är Sveriges ledande företag inom revision och rådgivning med 3 000 medarbetare på 125 kontor runt om i landet. I tjänsteutbudet ingår förutom revision även redovisning, riskhantering, skatterådgivning, corporate finance och annan revisionsnära rådgivning.